

Деловни принципи за борба против поткуп

ИНИЦИЈАТИВА НА ПОВЕЌЕ ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ
ПРЕДВОДЕНИ ОД ТРАНСПАРЕНСИ ИНТЕРНЕШНАЛ

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

343.85:343.352(035)

ДЕЛОВНИ принципи за борба против поткуп : иницијатива на повеќе засегнати страни предводени од транспаренси интернешнал. – Скопје : Академски печат, 2010. – 16 стр. : илустр. : 29 см

ISBN 978–608–4563–63–1

а) Корупција – Спречување – Прирачници

Транспаренси Интернешнал(ТИ) е граѓанска глобална организација која ја предводи борбата против корупцијата во повеќе од 90 ограноци низ целиот свет и меѓународниот секретаријат во Берлин, Германија.
ТИ ја подига свеста за штетните последици од корупцијата и работи со партнери во владите, бизнис секторот и граѓанското општество на развивање и имплементација на ефективни мерки за справување со неа.

ПРЕДГОВОР

Ризиците од поткуп сè повеќе ги загрижуваат како големите така и малите компании коишто можат да наидат на барања за поткуп, соочени со корумпирани конкуренти или со вработени коишто ги прекршуваат нивните кодекси на однесување.

Сè поголемата примена на странските закони за поткуп, изрекувањето на рекордни парични казни и опасноста од кривични санкции за директорите на компаниите и вработените ги тераат фирмите да застанат и размислат. Општествено одговорните инвестициски фондови и индекси наметнуваат нови притисоци со тоа што своите процедури на проверка ги дополнуваат со критериуми за спречување поткуп. Покрај тоа банките за развој и експортно-кредитните агенции исто така ја зајакнуваат својата внимателност и воведуваат казнени мерки за исклучување на компаниите што ќе бидат вмешани во коруптивно однесување. Последователно, одговорните компании ја сфаќаат потребата да го заштитат и промовираат својот углед на интегритет и одговорност со оглед на тоа дека акционерите сè помалку толерираат грешки.

Компаниите можат позитивно да одговорат на сè поголемите ризици и да ги ублажат опасностите со помош на робусните политики коишто се спроведуваат на ефикасен начин и се поддржани од транспарентни процеси.

За да им се помогне на компаниите во дизајнирањето и имплементацијата на ефективни политики за борба против поткупот, Транспаренси Интернешнал (ТИ) и Меѓународната организација за општествена одговорност (Social Accountability International) во 2003 година ги здружија силите за лансирање на Деловните принципи за борба против поткупот. Подготовката на Деловните принципи беше спроведена преку активност што вклучуваше повеќе засегнати страни, а во соработка и со поддршка на Управниот комитет составен од претставници од меѓународната бизнис и академска заедница, синдикатите и други невладини тела.

Од нивното воведување, Деловните принципи го охрабруваат изготвувањето на кодекси за спротивставување на поткупот. Компаниите и истражувачите сега гледаат на нив како на одредница. Деловните принципи се преведени на повеќе од десет јазици и се претставуваат на семинари и работилници пред публика која ја сочинуваат луѓе од стопанството и владините институции во многу земји ширум светот.

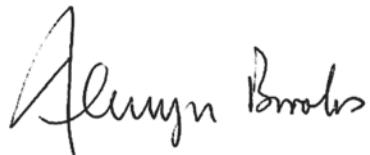
Ова ревидирано издание го отсликува развојот на настаните во делот на борбата против поткупот и инкорпорира подобрувања во првичниот текст врз основа на искуствата стекнати во изминатите пет години. Управниот комитет коишто е активен уште од самото иницирање на Деловните принципи, придонесе кон овој процес со своето знаење и стручност.

Актуелните истражувања посочуваат дека додека компаниите усвојуваат политики за борба против поткупот, нивната целосна примена и понатаму останува процес што не е во потполност спроведен и претпоставува предизвик за многумина. Имајќи го ова на ум, ТИ развива алатки за да им помогне на компаниите во имплементацијата. Покрај сеопфатниот документ на насоки во врска со Деловните принципи, ТИ го креираше и Процесот за спроведување на ТИ во шест чекори што нуди патокази за развој и спроведување на програма како и на *Алатка за самооценување*¹ чија цел е да им помогне на компаниите да ја проценат сеопфатноста и робустноста на нивните програми за спречување на поткуп. За да се осврне на потребите и одредени специфични околности на помалите претпријатија, ТИ ги објави Деловните принципи во *Издание за мали и средни претпријатија*.

ТИ исто така работи и со сметководителите на развивање на процес што ќе им помогне на компаниите да ја проценат и унапредат силата и кредитабилитетот на своите програми за борба против поткупот.

Консултациите, тестирањето и работилниците ги збогатија Деловните принципи и попратните алатки за поддршка и ја докажаа својата вредност. Се надеваме дека компаниите сè повеќе ќе ги користат Деловните принципи чии резултат е повисок и поусогласен стандард на практикување на средствата за борба против поткупот низ целиот свет. Ние исто така се надеваме дека засегнатите страни како дел од своите односи со компаниите ќе бараат докази за соодветни програми за борба против корупцијата.

Џермин. П. Брукс, директор, Програми за приватниот сектор
Транспаренси Интернешнал
Февруари 2009 г.

СОДРЖИНА

1. ВОВЕД
2. ДЕЛОВНИ ПРИНЦИПИ
3. ИЗГОТВУВАЊЕ НА ПРОГРАМА ЗА БОРБА ПРОТИВ ПОТКУП
4. ОПСЕГ НА ПРОГРАМАТА
 - 4.1 Поткуп
 - 4.2 Политички придонеси
 - 4.3 Добротворни придонеси и покровителства
 - 4.4 Потплатување заради олеснување
 - 4.5 Подароци, гостопримство и трошоци
5. УСЛОВИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА
 - 5.1 Организација и обврски
 - 5.2 Деловни односи
 - 5.3 Човечки ресурси
 - 5.4 Обука
 - 5.5 Пријавување на проблеми и барање на насоки
 - 5.6 Комуникација
 - 5.7 Внатрешна контрола и водење на евиденција
 - 5.8 Мониторинг и проверка
 - 5.9 Надворешна верификација и потврда
6. ЗАСЛУГИ

РАЗВОЈ НА ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ

Изданието од 2009 година на Деловните принципи за борба против поткупот беше изработено со допринос и под водство на Управниот комитет на иницијативата. Деловните принципи за борба против поткупот ги отсликуваат гледиштата на Управниот комитет, но не секогаш и гледиштата по одредени теми на поединечни членови. Ова е ажурирано издание на првата верзија од 2003 година коешто беше изработено од Управниот комитет составен од повеќе засегнати страни и подложено на теренски проверки и јавни консултации.

ЧЛЕНСТВО НА УПРАВНИОТ КОМИТЕТ

Членови од корпоративскиот сектор

- BP plc
- F&C Asset Management plc
- HSBC
- General Electric
- Norsk Hydro ASA
- Organización Corona SA
- PricewaterhouseCoopers
- Rio Tinto plc
- SAP
- Shell International
- SGS
- Sika AG
- Tata Sons Ltd

4

Други

- AccountAbility
- The Conference Board
- Европска банка за обнова и развој
- Меѓународна федерација на инженери-консултанти
- Меѓународна федерација на инспекциски агенции
- Social Accountability International
- Transparency International

Претседател на Управниот Комитет

- Џермин П. Брукс, Транспаренси Интернешнал

1 ВОВЕД

Деловните принципи за борба против поткупот првично беа изработени преку опширен процес со повеќе засегнати страни којшто вклучуваше компании, невладини организации и синдикати како средство за да им се помогне на претпријатијата за развивање на ефективен пристап во спротивставувањето на поткупот во сите негови форми.

Претпријатијата треба да ги спроведуваат програмите за борба против поткупот како израз на клучните вредности на интегритет и одговорност, но исто така и за да го спречат ризикот од поткуп. Ризикот варира од една до друга индустрија и кај различни компании, но ниедно претпријатие не може да биде сигурно дека не постои ризик. Една ефективна програма за борба против поткупот треба да го зајакнува угледот, да гради почит кај вработените, да го подига кредитабилитетот кај клучните засегнати страни и да ги поддржува напорите на претпријатието за остварување корпоративна одговорност.

Деловните принципи претставуваат модел на добра пракса за корпоративните политики и програми во борбата против поткупот. Тие се однесуваат, како на поткупот на службени лица, така и на трансакциите во приватниот сектор. Целта на Деловните принципи е да се обезбедат практични насоки за борба против поткупот за сите претпријатија, за да се помогне во креирањето на поизедначен терен. ТИ подготви Документ со насоки², којшто обезбедува појаснување на одредбите од Деловните принципи, одредени совети за имплементација и детално разработување и информации за клучните теми.

Деловните принципи за првпат беа објавени во 2003 година. Изданието од 2009 година претставува мала ревизија чија цел е да одговори на промените во добрата пракса во неколку клучни области и онаму каде што е потребно и да ги прилагоди Деловните принципи со други водечки прописи во борбата против поткупот, како што се Правилата на однесување на Интернационалната Комора на Трговија (ICC) и Принципите за борба против поткупот на Партерството против корупција (PACI). Најзначајните промени се во проширените клаузули за заеднички вложувања и конзорциуми. Сè поголемите очекувања за поднесување извештаи и сè поголемиот кредитабилитет се отсликани во ова издание преку сè поголемиот акцент врз системот за борба против поткупот и воведувањето на дел посветен на потврдата на програмите за борба против поткупот од надвор.

Поткуп: нудење, ветување, давање, примање и барање на корист како поттик за дејствие што е незаконско или претставува прекршување на довербата.

2 ДЕЛОВНИТЕ ПРИНЦИПИ

- Претпријатието забранува секаков вид на поткуп, било директен или индиректен
- Претпријатието се заложува за спроведување на Програмата³ за борба против поткупот

Овие Деловни принципи се засноваат на заложбата на Одборот за основните вредности на интегритет, транспарентност и отчетност.

Претпријатијата треба да имаат за цел да креираат и одржуваат внатрешна култура заснована на доверба во која не се толерира поткупот.

³ Целокупните напори на претпријатието за борба против поткупот вклучувајќи ги вредностите, кодексот на однесување, деталните политики и процедури, управување со ризик, внатрешната и надворешната комуникација, обука и насоки, внатрешни контроли, надзор, мониторинг и осигурување.

3 ИЗГОТВУВАЊЕ НА ПРОГРАМА ЗА БОРБА ПРОТИВ ПОТКУПОТ

- 3.1 Секое претпријатие треба да развие Програма којашто е јасна и со разумно ниво на детали, артикулирани вредности, политики и процедури за да се користи за спречување на поткуп во сите активности што се под негова контрола.
- 3.2 Програмата треба да биде прилагодена така што ќе ги отсликува деловните околности и култура специфични за претпријатието, земајќи ги во предвид потенцијалните фактори на ризик како што се големината, бизнис секторот, природата на бизнисот и просторот на делување.
- 3.3 Програмата треба да биде усогласена со сите закони што се релевантни за спречување на поткупот под сите јуриздиции во коишто претпријатието ја врши својата дејност.
- 3.4 Претпријатието треба да ја развие Програмата во консултација со вработените, синдикатите и другите претставнички тела на вработените.
- 3.5 Претпријатието треба да внимава да биде информирано за сите внатрешни и надворешни прашања од материјална важност за ефективниот развој и имплементација на Програмата, а особено појавата на најдобри практики вклучително и релевантните заинтересирани страни.

4 ОПСЕГ НА ПРОГРАМАТА

Претпријатието треба да изврши анализа кои конкретни области претставуваат најголем ризик што се однесува до поткуп и да изработат и спроведат соодветна Програма.

Програмата треба да се осврне на најдоминантните форми на поткуп релевантни за претпријатието но барем да ги покриваат следниве области:

4.1 Поткуп

- 4.1.1 Претпријатието треба да ги забрани сите форми на поткуп било тие да се случуваат директно или преку трето лице.
- 4.1.2 Претпријатието исто така треба да им забрани на своите вработени да бараат, договораат или примаат поткуп во корист на вработениот или неговото семејство, пријатели, соработници или познаници.

4.2 Политички придонеси

- 4.2.1 Претпријатието, неговите вработени или претставници не треба да даваат директни или индиректни придонеси на политички партии, организации или поединци коишто се инволвираат во политиката, како начин за стекнување на привилегиран статус во деловните трансакции.
- 4.2.2 Претпријатието треба јавно да ги прикаже сите свои политички придонеси.

8

4.3 Добротворни придонеси и покровителства

- 4.3.1 Претпријатието треба да внимава добротворните придонеси и покровителства да не се користат како параван за поткуп.
- 4.3.2 Претпријатието треба јавно да ги објави сите добротворни придонеси и спонзорства.

4.4 Потплатување заради олеснување

- 4.4.1 Со третирањето на потплатувањата заради олеснување⁴ како поткуп претпријатието треба да поработи на нивно идентификување и елиминирање.

4.5 Подароци, гостопримство и трошоци

- 4.5.1 Претпријатието треба да забрани да се нудат или примаат подароци, гостопримство или трошоци секогаш кога истите можат да влијаат или пак да се сфатат како влијание врз исходот од деловните трансакции и не се разумни или добронамерни.

⁴ Потплатување заради олеснување: Исто така наречени потплатување заради 'олеснување', 'забрзување' или 'подмачкување', се однесува на мали неофицијални исплати за да се обезбеди или да се забрза некое рутинско или неопходно дејствие на кое оној што потплаќа има со закон или на друг начин регулирано право.

5 УСЛОВИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Во следниов дел се дадени минимумот услови што претпријатието треба да ги исполнi при имплементацијата на Програмата.

5.1 Организација и обврски

5.1.1 Управниот одбор или на него еквивалентното тело треба да се заложи за политика и програма за борба против поткупот засновани на Деловните принципи и да обезбеди насоки, ресурси и активна поддршка за спроведување на програмата од страна на раководството.

5.1.2 Генералниот директор е одговорен да внимава програмата да се спроведува во согласност со јасните насоки на овластување.

5.1.3 Управниот одбор или на него еквивалентното тело, генералниот директор и повисоките раководни лица треба да демонстрираат евидентна и активна заложба за имплементација на Програмата во претпријатието.

5.1.4 Претпријатието треба почитувањето на Програмата да го направи задолжително за директорите и да примени соодветни казнени мерки за прекршувањето на истата.

9

5.2 Деловни односи

5.2.1 Филијали и други субјекти

Претпријатието треба да ја спроведе својата Програма во сите свои деловни тела врз коишто има ефективна контрола и да го искористи своето влијание за да охрабри исти такви Програми да се изготват и во други деловни субјекти во коишто истото има значителни инвестиции и со кои има битни деловни односи.

5.2.2 Заеднички вложување и конзорциуми

- 5.2.2.1 Претпријатието треба да биде особено внимателно пред да влезе во заедничко вложување и конзорциум.
- 5.2.2.2 Претпријатието треба да обезбеди заедничкото вложување и конзорциумот врз коишто има ефективна контрола да имат Програма која е усогласена со неговата.
- 5.2.2.3 Кога претпријатието нема ефективна контрола врз заедничкото вложување или конзорциумот и другите субјекти треба да ги запознае со својата Програма и да ги охрабри да усвојат Програма за заедничкото вложување која е усогласена со неговата.
- 5.2.2.4 Претпријатието треба да ја следи Програмата и работата на заедничкото вложување и конзорциумот; во случај да има политики или пракса кои не се доследни на неговата програма претпријатието треба да реагира соодветно. Ова може да значи: да се побара коригирање на слабостите во спроведувањето на Програмата; примена на казнени мерки; или повлекување на сопственото учество од заедничкото вложување и конзорциумот.
- 5.2.2.5 Онаму каде што претпријатието не е во можност да обезбеди заедничкото вложување или конзорциумот да има Програма доследна на неговата, треба да има план за излез од договорот доколку се случи поткуп или постои разумно верување дека такво нешто се случило.

5.2.3 Агенти и други посредници

- 5.2.3.1 Претпријатието не треба да проследува исплати преку агенти или други посредници што не се во согласност со регулативата.
- 5.2.3.2 Претпријатието треба особено да се потруди назначувањето на агенти и други посредници да биде проследено со соодветна документација.
- 5.2.3.3 Сите договори со агентите и други посредници треба да подлежат на соодветно одобрение од управата.
- 5.2.3.4 Надокнадата што им се исплаќа на агентите и другите посредници треба да е соодветна и оправдана исплата за законски извршените услуги.
- 5.2.3.5 Агентите и другите посредници треба со договор да се согласат дека ќе се придржуваат на Програмата на претпријатието и да добијат соодветен совет и документација која ќе им ги појасни обврските.
- 5.2.3.6 Претпријатието треба со договор да бара од своите агенти и други посредници да водат соодветна книgovodствена евиденција достапна за инспекција од страна на претпријатието, ревизори и истражните власти.
- 5.2.3.7 Соработката треба да биде документирана.
- 5.2.3.8 Претпријатието треба да го следи однесувањето на своите агенти и други посредници и треба да има право да ја раскине соработката во случај тие да платат поткуп или да делуваат на начин што не е доследен на Програмата на претпријатието.

5.2.4 Изведувачи на работата и добавувачи

- 5.2.4.1 Претпријатието треба да ги врши своите набавки на правичен и транспарентен начин.
- 5.2.4.2 Претпријатието треба да избегнува работа со изведувачи на работата или добавувачи познати или оправдано осомничени дека плаќаат поткуп. Тоа значи дека треба да се посвети посебно внимание во проценувањето на можните изведувачи на работите и добавувачи за да се биде сигурен дека ги поседуваат ефективни програми за борба против поткупот.
- 5.2.4.3 Претпријатието треба да ги запознае изведувачите на работите и добавувачите со своите политики за борба против поткупот.
- 5.2.4.4 Претпријатието треба да ги набљудува поголемите изведувачи на работи и добавувачи во рамките на своето редовно разгледување на односите со нив и да има право да ја раскине соработката во случај да платат поткуп или да делуваат на начин што не е доследен на Програмата на претпријатието.

5.3 Човечки ресурси

- 5.3.1 Праксата во однос на човечките ресурси вклучувајќи го и ангажирањето, унапредувањето, обуката, оценката на работата, плаќањето и признанието треба да ја отсликуваат поддршката на претпријатието за програмата.
- 5.3.2 Политиките и практиката во однос на човечките ресурси што се релевантни за Програмата треба да бидат развиени и преземени во консултација со вработените, синдикатите и по потреба други претставници на вработените.
- 5.3.3 Претпријатието треба јасно да посочи дека ниеден вработен нема биде деградиран, да добие казна или да претрпи некакви други лоши последици доколку одбие да плати поткуп, дури и доколку таквото одбивање ќе значи деловен губиток за претпријатието.
- 5.3.4 Претпријатието треба да ја направи Програмата задолжителна за вработените и да применува соодветни казнени мерки доколку истата биде прекршена.

5.4 Обука

- 5.4.1 Директорите, менаџерите, вработените и агентите треба да добијат соодветна обука во однос на Програмата.
- 5.4.2 Доколку е можно и другите изведувачи на работи и добавувачи исто така треба да добијат соодветна обука во однос на Програмата.

5.5 Пријавување на проблеми и барање на насоки

- 5.5.1 За да биде делетворна, Програмата треба да се потпира врз тоа дека вработените и другите ќе ги посочат проблемите и прекршувањата колку што е можно порано. За оваа цел претпријатието треба да обезбеди безбедни и достапни канали преку кои вработените и другите треба да чувствуваат дека можат да посочат проблеми и да пријават прекршувања („алармирање“) на довербата без никаков ризик од одмазда.
- 5.5.2 Овие и други канали треба да бидат достапни за вработените да побараат совет околу примената на Програмата.

5.6 Комуникација

- 5.6.1 Претпријатието треба да воспостави ефективна внатрешна и надворешна комуникација на Програмата.
- 5.6.2 Претпријатието треба јавно да ги открие информациите за својата Програма, вклучувајќи ги и системите за управување коишто се применуваат за да се обезбеди нејзина имплементација.
- 5.6.3 Претпријатието треба да биде отворено за релевантните заинтересирани страни да можат да стапат во контакт со него во врска со Програмата.

5.7 Внатрешна контрола и водење на евиденција

- 5.7.1 Претпријатието треба да воспостави и одржува ефективен систем на внатрешна контрола за спречување на поткупот, којшто се состои од финансиски и организациски проверки и биланси во врска со сметководствените и книgovodствените активности на претпријатието како и други деловни процеси поврзани со Програмата.
- 5.7.2 Претпријатието треба да одржува прецизна документација и евиденција достапна за инспекција коишто на соодветен и правилен начин ќе ги документира сите финансиски трансакции. Претпријатието не треба да води евиденција надвор од официјалните книги.
- 5.7.3 Претпријатијата треба да вршат редовни проверки и ревизии на внатрешните системи, за контрола а особено на сметководствените пракси и водењето на евиденција за да бидат сигурни во нивниот изглед, имплементација и ефективност.

5.8 Мониторинг и проверка

- 5.8.1 Претпријатието треба да воспостави механизми за повратни информации и други внатрешни процеси во поддршка на континуираното подобрување на Програмата. Повисокиот раководен кадар на претпријатието треба да ја следи Програмата и од време на време да проверува дали Програмата одговара, дали е соодветна и ефективна, и дали соодветно ги спроведува подобрувањата.
- 5.8.2 Раководните лица треба за резултатите на Програмата за проверки периодично да ги известуваат Комитетот за ревизија, Одборот или на нив еквивалентни тела.
- 5.8.3 Комитетот за ревизија, Одборот или на нив еквивалентните тела треба да направат независна проценка за соодветноста на Програмата и да им ги обелоденат своите наоди на акционерите во Годишниот извештај за претпријатието.

5.9 Надворешна верификација и потврда

- 5.9.1 Одборот или тело еквивалентно на него треба да размисли дали да обезбеди верификација или потврда од надвор за политиките и системите за борба против поткупот со цел да се обезбеди унапредена внатрешна и надворешна потврда за ефективноста на Програмата.
- 5.9.2 Кога таквата надворешна верификација или потврда ќе се спроведе Одборот или телото еквивалентно на него треба да размисли за тоа јавно да обелодени дека била спроведена надворешна проверка, заедно со мислењето поврзано со верификацијата или потврдата.

ЗАСЛУГИ

Управниот комитет кој го изработи изданието од 2003 година на Деловните принципи за борба против поткупот се состоеше од следниве компании и организации:

- AccountAbility
- The Conference Board
- Ethos, Бразил
- Европска банка за обнова и развој
- General Electric
- Институтот за деловна етика, Универзитетот од Нинрод
- Norsk Hydro ASA
- PricewaterhouseCoopers
- Responsible Business Initiative, Пакистан
- Rio Tinto plc
- SGS
- Shell International
- Social Accountability International
- Tata Sons Ltd
- Синдикален советодавен комитет на ОЕЦД
- Transparency International

Претседател на Управниот комитет (Фаза на изводливост)

Лоренс Кокрофт, Транспаренси Интернешнал

Следниве компании и организации доставија коментари на првичниот нацрт за консултација:

- BP plc
- Cambridge University Press
- The Caux Round Table
- Crédit Mutuel
- economiesuisse – Swiss Business Federation
- Ford of Europe GMBH
- France Télécom
- ISIS Asset Management plc (поранешни Friends Ivory & Sime)
- General Motors Corp.
- GlaxoSmithKline plc
- Меѓународна федерација на инженери-консултанти (FIDIC)
- Groupe Renault
- Société Générale
- Suez
- UBS AG
- Кристин Паркер, професор по право, Универзитетот на Јужен Велс

Компаниите коишто беа лъбезни и му дозволија на Управниот комитет да ги спроведе тестирањата на Деловните принципи на терен во 2003 година беа:

- BP Exploration (Caspian Sea) Limited, Азербејџан
- Sika AG, Швајцарија
- The Tata Iron and Steel Company Limited, Индија

Благодарност

Транспаренси Интернешнал сака да ја изрази својата благодарност на организациите коишто обезбедија континуирана финансиска и материјална поддршка на иницијативата за Деловните принципи.

- Членовите на Управниот комитет
- Центарот за меѓународно приватно претприемништво
- Институтот Отворено општество (Фазата на изводливост)

Транспаренси Интернешнал

Транспаренси Интернешнал(ТИ) е граѓанска глобална организација која ја предводи борбата против корупцијата во повеќе од 90 ограноци низ целиот свет и меѓународниот секретаријат во Берлин, Германија.

ТИ ја подига свеста за штетните последици од корупцијата и работи со партнери во владите, бизнис секторот и граѓанското општество на развивање и имплементација на ефективни мерки за справување со неа.

International Secretariat
Alt Moabit 96
10559 Berlin
Germany
Phone + 49 30 3438 200
Fax + 49 30 3470 3912
businessprinciples@transparency.org
www.transparency.org

Транспарентност-Нулта Корупција
Наум Наумовски Борче бр. 58, П.Ф. 270
1000 Скопје
Република Македонија
Тел./Факс + 389 2 3217000
info@transparency.org.mk
www.transparency.org.mk